

DO CZYTELNIKÓW

Oddajemy w ręce czytelników pierwszy numer czasopisma „Studia Ukrainica Posnaniensia” za rok 2023. Charakteryzując zawartość tomu, podkreślimy dwie wyróżniające go cechy, o których wspomnieć należy we wstępie. Pierwsza z nich związana jest z trwającą nadal w Ukrainie krwawą wojną i rosyjską agresją. Okoliczności wojny wymagają mobilizacji ducha narodowego, co obserwujemy właśnie w Ukrainie. Jednak i poza Ukrainą wywołały one wielkie patriotyczne poruszenie i falę solidarności, która rozlała się po całym świecie. Badania naukowe nie mogą być wolne od tej tendencji. Dlatego w publikacjach naszego czasopisma wyraźnie czuć powiew wojny – zarówno na poziomie tematycznym, gdy autorzy podejmują się zbadania retoryki militarnej w środkach masowego przekazu, dokumencie i literaturze pięknej, jak i na poziomie merytorycznego rozumienia kwestii filologicznych, które wydają się aktualne w dzisiejszych czasach. W wybranych artykułach czytelnik znajdzie bieżące refleksje nad doświadczeniem wojny, które nie ograniczają się do zagadnień filologicznych, ale odwołują się do szeroko pojmowanego kontekstu nauk humanistycznych i społecznych. Jest niemal pewne, że podobne refleksje znajdą należne im miejsce w kolejnych numerach „Studia Ukrainica Posnaniensia”.

Druga cecha tomu wynika z atmosfery naukowej dyskusji wokół ważnych zagadnień współczesnej ukrainistyki, towarzyszącej odbywającej się na naszej uczelni VI Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Ukrainistyka: wczoraj, dziś, jutro...” (Poznań, 27–28 kwietnia 2023 roku). Wspomniane forum naukowe zgromadziło ponad 60 uczestników z kilku krajów europejskich. Dowiedli oni w ten sposób, iż w tym trudnym dla Ukrainy czasie obszar badań nad językiem i kulturą ukraińską nie tylko nie został zmarginalizowany, ale wręcz przeciwnie, wzmocniony i poszerzony. W wielu krajach pojawiają się nowe ośrodki ukrainistyczne, nowe grupy badawcze, tłumaczenia itp. To wszystko przekonuje nas o konieczności pracy, którą wykonujemy. Tym samym część tekstów zaprezentowanych podczas konferencji „Ukrainistyka: wczoraj, dziś, jutro...” znalazła się w niniejszej publikacji. Co istotne, zyskały aprobatę i wywołały żywą dyskusję podczas wspomnianego spotkania uczonych.

Zawartość części językoznawczej czasopisma stanowi siedem artykułów. Proces kształtowania się nowej dziedziny naukowej – lingwonaratologii – ukazuje Florij Bacewycz. W artykule zdefiniowano główne parametry tej dyscypliny, prześledzono jej rozwój, a także zarysowano perspektywy na najbliższą przyszłość. Tetiana i Ołek-

sandr Wilczyńscy w swoich badaniach zwracają się do idiostylu Josepha Conrada: szczególną uwagę skupiają na wyrazie „woda” w prozie pisarza. Problematyka czasownika polisemicznego w ujęciu aspektologicznym została rozpatrzona na przykładzie polisemantycznego wyrazu „колоти” przez Walentynę i Mykołę Kalków. Systematyzację terminologii ukraińskiej proponuje Iryna Koczan. Jej analiza obejmuje okres niepodległej Ukrainy i dowodzi, jak konsekwentnie penetrowana była sfera terminologiczna w językoznawstwie tego okresu. Mykoła Stepanenko przeprowadził bardzo istotne badanie, w którym szczegółowo przeanalizował użycie określenia „działania wojenne w Ukrainie: 2022–2023” w wystąpieniach publicznych. Uczony pokazuje, jakie ważne skojarzenia semantyczne może zawierać ów denotat i w jaki sposób są one wykorzystywane w propagandzie. Ołesia Tielieźkina zwróciła się do poetyckiej twórczości Iwana Nyzowego i na jej przykładzie ujawniła stylistyczne i składniowe środki wypowiedzi artystycznej warunkującej oryginalność świata przedstawionego poety. A Ludmyła Szytyk i Ludmyła Jułdaszewa zbadały powieść Marii Matios *Kulinarne figle*. Tym razem przedmiotem analizy jest charakter i motywacja nadania opisanym przez pisarkę potrawom określeń autorskich.

Część literacka zawiera rozprawy pięciu autorów. Twórczość młodego pisarza Maksy Kidruka zwróciła uwagę Gabrieli Rzekieckiej. Autorka zaproponowała badanie z pogranicza różnych działów nauk filologicznych, w szczególności skupiła się na specyfice gatunkowej i stylistycznej wybranych dzieł pisarza. Jarosław Poliszczuk odnosi się do znaczących wydarzeń lat 2020–2023, czyli rewolucji białoruskiej i wojny rosyjsko-ukraińskiej. Wydarzenia te okazują się dobrym tłem dla porównania refleksji białoruskich i ukraińskich intelektualistów, zawierających zarówno cechy wspólne, jak też znaczące różnice. Oksana Puchońska odwołuje się do tematyki militarnej, interpretując powieść Haški Szyjan *Za plecami*. Zastanawia się, jak zobrazować tę niewidzialną wojnę, która toczy się poza linią frontu i dotyka cywilów – kobiety i dzieci. Jana Titus postanowiła dokonać oglądu amatorskiej poezji Rewolucji Godności, odnajdując w niej ważny czynnik sakralny, na który składa się wizerunek anioła. Tę część wieńczy rozprawa Żanny Jankowskiej poświęcona nowelistyce Iryny Sawki. Na przykładzie niedawno wydanego tomiku *Korale z dzikiej róży* podjęła próbę spenetrowania roli szczegółu artystycznego jako czynnika mobilizującego wyobraźnię wizualną czytelnika.

Zawarte w tym numerze czasopisma artykuły reprezentują szeroki wachlarz zagadnień filologicznych. Świadczą one nie tylko o lojalności autorów wobec klasycznej tradycji ukrainistyki, ale także o ich śmiałym angażowaniu się w pojawiające się w ostatnich latach oraz odzwierciedlające aktualne realia językowe i kulturowe nowe obszary tematyki i problematyki.

Jarosław Poliszczuk, Anna Horniatko-Szumilowicz